

26.9.2017

1568/01.01/2017
MMM032:00/2017

Elintarvikemarkkinalainsäädännön valmistelu

Toimikausi

26.9.2017 - 31.12.2018

Tausta

Tuottajan heikko asema elintarvikeketjussa on todettu useissa sekä kotimaisissa että EU:n tasolla tehdyissä selvityksissä. Asiaan on kiinnitetty huomioita myös valtioneuvoston ruokapolitiikkaa koskevasta selonteosta annetussa eduskunnan kirjelmässä (EK 21/2017 vp). Sen mukaan: ”Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto edistää nykyistä tehokkaammin ruokamarkkinoiden aitoa toimivuutta ja kilpailullisuutta ja tarvittavin lainsäädäntötoimin huolehtii markkinoiden tasapuolisesta kilpailuasetelmasta.”

Nykyisin lainsäädännöllisin ja vapaaehtoisin toimin ei pystytä varmistamaan ruokamarkkinoiden toimivuutta ja markkinoiden tasapuolista kilpailuasetelmaa. Esimerkiksi kirjallisten sopimusten puuttumisessa sekä sopimusten sisällössä ja niiden toteuttamiseen liittyvissä kauppatavoissa on havaittu ongelmia.

Tavoitteet

Tavoitteena on parantaa elintarvikemarkkinoiden toimivuutta.

Organisointi ja tehtävä

Lainsäätöhanke toteutetaan osittain virkatyönä. Ehdotusten päävalmistelija on ruokaosaston markkinayksikön neuvotteleva virkamies Pekka Sandholm. Ehdotusten perusteella tehtävien säädösten pääasiallinen valmistelija on lainsäädäntöneuvos Aku-Petteri Korhonen. Valmisteluun osallistuu neuvotteleva virkamies Maija Heinonen. (Tarkempi tehtäväjako liitteessä).

Hankkeen yhteyteen asetetaan työryhmä, johon nimetään edustajia maa- ja metsätalousministeriön lisäksi työ- ja elinkeinoministeriöstä, oikeusministeriöstä ja Kilpailu- ja kuluttajavirastosta sekä pysyviksi asiantuntijoiksi edustajat Elintarviketeollisuusliitto ry:stä, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK r.y:stä, Matkailu- Ja Ravintolapalvelut MaRa ry:stä, Päivittäistavara-kauppa PTY ry:stä ja Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC rf:stä.

Työryhmän tulee arvioida elintarvikemarkkinoiden toimivuutta koskevan lainsäädännön tarve ja mahdollinen hallinnollinen taakka. Tämän arvion perusteella työryhmä tekee esityksen lainsäädännöstä elintarvikemarkkinoiden toimivuuden parantamiseksi. Työryhmän tulee ottaa kantaa lain soveltamisalaan ja erityisesti sopimuskäytäntöihin sekä epäilemisiin kauppatavoihin.

Työryhmän tulee myös määritellä erillisen ruoka-asiamiehen viran perustaminen, asiamiehen oikeudellinen asema, tehtävät ja sijaintipaikka.

Kustannukset ja rahoitus

Hankkeella ei ole käytössä erillisiä varoja hankkeen toteuttamiseen. Hankkeen kustannukset hankkeen sitomia henkilöresursseja lukuun ottamatta muodostuvat lähinnä esityksen ja asetusalustusten kääntämisestä sekä mahdollisesta vaikutusten arviointiin liittyvän selvityksen hankinnasta.

Osastopäällikkö

Minna-Mari Kaila

Hallitusneuvos

Tanja Viljanen

LIITTEET Säädöshankkeen suunnitelma ja aikataulu

JAKELU

Kaila
Viljanen
Kansliapäällikkö Jaana Husu-Kallio
Erityisavustaja Risto Lahti

TIEDOKSI

Neuvotteleva virkamies Pekka Sandholm
Neuvotteleva virkamies Maija Heinonen
Lainsäädäntöneuvos Aku-Petteri Korhonen

LIITE LAINSÄÄDÄNTÖHANKKEEN ASETTAMISPÄÄTÖKSEEN

SÄÄDÖSHANKKEEN SUUNNITELMA

1. ASETTAMISPÄÄTÖS

Asettamispäätös 26.9.2017 (1568/01.01/2017, MMM032:00/2017).

2. VALMISTELUUN OSALLISTUVAT TAHOT

Säädöksen esittelijä: Lainsäädäntöneuvos Aku-Petteri Korhonen

Valmisteluun osallistuvat: Neuvottelevat virkamiehet Pekka Sandholm ja Maija Heinonen

Muut tahot: työ- ja elinkeinoministeriö, oikeusministeriö, Kilpailu- ja kuluttajavirasto sekä pysyvinä asi-
antuntijoina edustajat Elintarviketeollisuusliitto ry:stä, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK
r.y.:stä, Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry :stä, Päivittäistavarakauppa ry:stä ja Svenska lantbruksp-
roducenternas centralförbund SLC rf:stä.

3. HANKKEEN SISÄLTÖ

Ks. asettamispäätös.

4. HANKKEEN KESKEISET SIDOSRYHMÄT

Em. viranomaiset sekä elintarvikeketjun toimijoita edustavat tahot.

5. HANKKEEN TULOKSET

Selvitys esityksen vaikutuksista, yhteenveto lausuntokierroksen tuloksista, hallituksen esitys ja työryhmä-
raportti (joka voi olla laadittu hallituksen esityksen muotoon) sekä perustetaan ruoka-asiamiehen virka.

6. HANKKEEN TOTEUTTAMISEKSI TARVITTAVA AINEISTO/TAUSTASELVITYKSET

Selvitykset/raportit/lausunnot/mietinnöt: Selvitys esityksen vaikutuksista: Hankkeen toteuttaminen edel-
lyttää selvitystä nykytilasta ja uusien säännösten toimeenpanon taloudellisia ja yhteiskunnallisia vaiku-
tuksia. Vaikutusarvioiden osalta voidaan tarvittaessa hankkia myös ulkopuolista selvitystä.

Euroopan unionin lainsäädäntö ja kansainvälinen vertailu: Esityksen valmistelun yhteydessä laaditaan
selvitys asiaan liittyvästä EU:n säätelystä ja pyritään arviomaan muiden maiden käytäntöjä.

7. ARVIO SÄÄDÖKSEN VAIKUTUKSISTA

Vaikutus	kyllä/ei/ei tiedossa	muutokset vähäisiä/mittavia
Muutokset alaisen hallinnon tietojärjestelmiin	ei	
Vaikutukset talousarvioon	kyllä	ei tiedossa
Uusia toimeenpanotehtäviä alaiselle hallinnolle/ lisämäärärahatarve	kyllä	
Tehtäviä siirretään toisen hallinnonalan viran- omaiselle	ei tiedossa	
Aiheuttaa hallinnollista taakkaa yrityksille	ei tiedossa	
Aiheuttaa taloudellisia kustannuksia yrityksille	ei tiedossa	

8. TYÖSKENTELYTAVAT JA TYÖNJAKO

1. Työryhmä käsittelee ehdotuksia kokouksissa työryhmän asettamispäätöksessä todettuna aikana tarvittavin väliajoin. Työryhmän tavoitteena on laatia ehdotus tarvittaviksi säännöksiksi. Hallituksen esityksen valmistelu voi jatkua tämän jälkeen tarpeen mukaan virkatyönä. Valmisteluryhmä jakaa tietoa ja kommentoi luonnoksia sähköpostitse sekä kokoontuu tarvittaessa.

2. Valmisteluvastuut

1. Neuvotteleva virkamies Pekka Sandholm

- hallituksen esityksen kohta: Nykytila ja nykytilan arviointi
- hallituksen esityksen kohta: Keskeiset ehdotukset
- hallituksen esityksen kohta: Vaikutusten arviointi
- edellä todettuihin kohtiin liittyvien luonnosten valmistelu työryhmälle
- yhteenveto hallituksen esityksestä saaduista lausunnoista ja niiden aiheuttamista toimista
- tiedoteluonnos lain antamisesta ministeriön tiedotukselle
- valtion talousarvioon liittyvät selvitykset ja toimenpiteet

2. Lainsäädäntöneuvos Aku-Petteri Korhonen

- hallituksen esityksen lakiehdotus (pykälät)
- hallituksen esityksen kohta: Yksityiskohtaiset perustelut
- hallituksen esityksen kohta: Suhde perustuslakiin ja tarkemmat säännökset
- edellä todettuihin kohtiin liittyvien luonnosten valmistelu työryhmälle

3. Neuvotteleva virkamies Maija Heinonen

- hallituksen esityksen kohta ”kansainvälinen vertailu”, mukaan lukien EU:n sääntely
- edellä todettuun kohtaan liittyvien luonnosten valmistelu työryhmälle

3. Tässä vaiheessa ei ole tiedossa, onko valmistelussa tarpeen kuulla asiantuntijoita esimerkiksi taloudellisten vaikutusten arvioinnin osalta.

Hankkeesta tiedottaminen toteutetaan seuraavasti:

Viestinnän kohde	Tapa	Vastuutaho
Asettamispäätös	tiedote ministeriön internet-sivuilla	tiedotus
Lausuntokierroksen tulokset	lausuntoyhteenveto julkaistaan ministeriön internet-sivuilla	RO/OKY
Esityksen/säädöksen antaminen	tiedote ministeriön internet-sivuilla	tiedotus

11. HANKKEESEEN LIITTYVIEN RISKIEN ARVIOINTI

Hankkeen riskien kannalta keskeistä on, että tarvittavat ehdotukset sekä valtion talousarvioon liittyvät selvitykset valmistuvat suunnitellussa aikataulussa. Erityisesti vaikutusarvion valmistuminen ajoissa on tärkeää.

LIITE LAINSÄÄDÄNTÖHANKKEEN ASETTAMISPÄÄTÖKSEEN (1568/01.01/2017, MMM032:00/2017)

Vaihe	Suunniteltu aikataulu	Valmisteluvastuu	Muut
Hankkeen toimeksianto ja käynnistäminen - hankepäättös, kirjaus hankerekisteriin, työryhmän asettaminen, lainsäädäntötarpeen toteaminen	9/2017	Korhonen, Sandholm	MMM
Esivalmistelu: - säädöstarpeen ja -vaihtoehtojen kartoitus	9-11/2017	Sandholm, Korhonen	Työryhmä
Esivalmistelu: - alustava vaikutusten arviointi - raportointi biotalousministeriryhmälle	9-11/2017	Sandholm	Työryhmä
Perusvalmistelu - säädöstarvetta koskevien ehdotusten valmistelu ja esittely	10/2017 - 1/2018	Sandholm	Työryhmä
Vaikutusten arviointi Valtion talousarvioon liittyvät selvitykset ja toimenpiteet	10/2017 - 1/2018 10/2017 - 9/2018	Sandholm	Työryhmä
Perustuslakikysymykset	10/2017 - 2/2018	Korhonen	Työryhmä
Kansainvälinen vertailu	10/2017 - 2/2018	Heinonen	Työryhmä
Luonnos HE:ksi ja MMM:n johdon konsultointi	11/2017 - 3/2018	Korhonen	Työryhmä
Lausuntokierros (6 vkoa)	3-4/2018		
Kääntäminen	3-4/2018		käännöstoimisto
Jatkovalmistelu - lausuntoyhteenvedo - lausuntojen perusteella tehtävät muutokset ja uudelleen kääntäminen	5-7/2018	Sandholm, Korhonen	käännöstoimisto
Laintarkastus ja esityksen viimeistely Laintarkastuksesta johtuvat korjaukset (suomi, ruotsi)	7-8/2018	Korhonen	OM
Esityksen käsittely ministeriöissä	8/2018	Korhonen, Sandholm	MMM
Taiton viimeistely	8/2018	Korhonen	
HE:n käsittely VN:ssä (aikataulut, esittelyluvut)	9/2018	Korhonen (VN), Sandholm (RV)	
Eduskuntakäsittely	10-12/2018	Korhonen, Sandholm	
Lain vahvistaminen ja julkaisu	12/2018	Korhonen	
Tiedotteen laatiminen	12/2018	Sandholm	
Lain voimaantulo	1.1.2019		

